

2121
לונדון, 5.10.1937.

עמוס היקר -

לא כעסתי עליך, אבל הצטערתי צער רב על חוסר תשובה ממך.
איני מקבל את הנימוק של חוסר זמן. יודע אני שיש לך די עבודה בבית-הספר
גם בשדה וגם בבית, ואני שמח על כך שאתה סרוד בלימודים. אבל אפשר למצוא תמיד
שעה פנויה - אם יש צורך בכך. לא רק בשבתות, אלא גם בימי החול.

גם החירוף שלך שאני נע ונד מארץ לארץ - אינו מספיק.
אתה יכול לכתוב ללונדון. כאן יודעים תמיד היכן אני נמצא, וממציאים לי
את הדואר בסדר.

את שאלת חברותי להנהלה אסביר לך בעל-פה, אם עוד אמצאך
בחל-אביב בשבי. כאן אעיר לך רק על המחלוקת שבין ההגיון והרגש שלך בשאלת
המדינה. שאלות פוליטיות אינן ענין לרגש. יש לשקול אך ורק : מה רצוי
וטוב לנו, מהי הדרך המוליכה למטרה, מהי המדיניות המחזקת אותנו או
המכשילה אותנו.

נדמה לי, שיש גם לי "רגש" - בלי הרגש הזה לא הייתי יכול
לעמוד עשרות שנים בעבודה הקשה שלנו. והרגש שלי אינו נפגע כלל מהקמת
מדינה יהודית אפילו קטנה. כמובן, איני אוהב חלוקת הארץ. אבל הארץ
שמחלקים היא למעשה לא בדינו. היא בידי הערבים והאנגלים. בדינו יש רק
אחוז קטן, פחות ממה שמציעים למדינה היהודית. ואילו הייתי ערבי היה הרגש
שלי נפגע קשה. אבל אנו מקבלים בחלוקה יותר ממה שיש לנו - פחות, הרבה
פחות, ממה שמגיע לנו וממה שאנו רוצים. נכון. אבל השאלה היא זו : הנקבל
בלי חלוקה יותר ? אם הדברים נשארים כמנ שהם, בהווייתם למעשה, היסופק
"הרגש" שלנו ? מה שאנו רוצים הוא לא שהארץ תהיה : למה ואחידה, אלא שהארץ
תשלמה והאחידה תהיה יהודית. אין לי כל ספק מא"י שלמה - כשהיא ערבית.

בשבילנו המצב כהווייתו הוא סם-מוות, אנו רוצים בשנוי המצב.

איך יקום השנוי הזה ? איך תקום הארץ לנו ?

והשאלה המכרעת היא זו : הקמת מדינה יהודית מסייעת

או מפריעה להפיכת הארץ לארץ יהודית ?

ההנחה שלי היא, ומשום כך אני חסיד נלהב של המדינה, אף
אם היא כרוכה בחלוקה עכשיו - כי מדינה יהודית חלקית אינה סוף, אלא התחלה.
כשאנו רוכשים אלף או עשרת אלפים דונמים - אנו שמחים, ואין הרגש נפגע שלא
רכשנו על-ידי כך את כל הארץ. כי הרכישה חשובה לא רק לעצמה - על-ידה
אנו מגבירים את כוחנו, וכל תגבורת-כוח מסייעת לרכישת הארץ כולה. הקמת
מדינה - אפילו חלקית - היא תגבורת-כוח מכסימלית בתקופה זו, והיא חשמש מגוף

ובכוח במאמצינו ההיסטוריים לגאול את הארץ בשלמותה.

נכנים למדינה כל היהודים שאפשר להכניס לתוכה ; לפי

אמונתנו העמוקה אפשר יהיה להכניס יותר משני מיליונים. נקים משק יהודי

רב-ענפים, חקלאי, חרשתי וימי. נארגן כוח-הגנה משוכלל, צבא מובחר - אין

לי ספק שהצבא שלנו יהיה מהמובחרים בעולם, - ואז אני בטוח שלא יבצר מאתנו

להתיישב בכל שאר חלקי הארץ, אם מחוץ הסכמה והבנה הדדית עם שכנינו הערבים,

ואם בדרך אחרת.

יש תמיד לזכור את עובדות-היסוד המאפשרות למצויכות את

התיישבותנו בארץ, והן שחים או שלוש : - זהו לא המנדט הבריטי, ולא

הצהרת בלפור. אלה הן תוצאות, ולא סבות. אלה הם במידה ידועה דברים

שבמקרה, עוראיים, חולפים. הם לא היו מוכרחים, הם יכלו לא להיות, ואילו

לא היתה ~~שום~~ ~~הזדמנות~~ ~~לשום~~ מלחמה עולמית, או אילו לא היתה נגמרת כמו שנגמרה -

לא היו באים. אבל יש עובדות היסטוריות יסודיות, שאינן נתונות לשינויים

כל זמן שהציונות לא תתגשם במלואה, והן : -

(1) מצוקת-הגולה הדוחפת בכוח-ברזל את היהודים לארץ ;

(2) היות הארץ בלתי נושבת דיה ; אפשרויות ההתיישבות

הגדולות הגנוזות בארץ, שאין הערבים זקוקים להן, ואין

הם מוכשרים (מפני שאינם זקוקים) לנצלן. אין פרובלימה

של הגירה ערבית, אין גלות ערבית, ואין הערבים נרדפים.

יש להם מולדת, ומולדת רחבת-ידיים.

(3) כשרון-היצירה של היהודים (פרי סיבה 1), יכולתם

להפריח ארץ שוממה, ליצור חעשיה, לבנות משק, לפתח

חרבות, לכבוש ים ואויר בעזרת המדע והמאמץ החלוצי.

עובדות-יסוד אלה יסתייעו במציאות מדינה יהודית בחלק של

הארץ, כמו שהציונות מסתייעה בכל כיבוש קטן וגדול, בכל בית-ספר, בית-חרושת,

ספינה יהודית וכדומה.

יכולתנו לחדור לארץ תגדל אם תהיה מדינה. כוחנו כלפי

הערבים יגדל. אפשרויות הבניה וההתרבות יתרחבו במהירות יותר גדולה.

וכל מה שהכוח היהודי יגדל בארץ - כן יווכחו הערבים שלא כדאי, ולא אפשרי

לעמוד נגדנו, להיפך, אפשר להפיק תועלת רבה, לא רק חומרית, אלא גם פוליטית

מהיהודים.

איני חולם ואיני אוהב מלחמה. ועדיין אני מאמין -

יותר מאשר לפני הופיע אפשרות מדינה - שלאחר שנהיה בארץ מרובים וחזקים

יבינו הערבים שמוטב להם לבוא בברית איתנו, ליהנות מעזרתנו, אם יתנו לנו

ברצונם הטוב להתיישב בכל חלקי הארץ. יש לערבים הרבה ארצות, שאינן

מאוכלסות במידה מספיקה, שאינן מפותחות ומבוצרות, ואינן יכולות לעמוד בכוח עצמן נגד שונאיהם החיצוניים. בלי צופת, אין סוריה יכולה לעמוד אף יום אחד בפני תורכיה. והוא הדין עם עיראק. וכן גם המדינה החדשה. כולן זקוקות להסותן של צופת או אנגליה. אולם חסות זו אומרת שיעבוד ותלות. היהודים יוכלו להיות בני-ברית שווים, ידידים אמתיים, ולא כובשים ורודים.

נניח שהנגב לא ימסר למדינה היהודית. הוא ישאר אז בשוממותו אין הערבים מוכשרים וזקוקים לפתחו ולבנותו. יש להם די מדבריות - ואין להם די אנשים, די כסף, די אינציאטיבה. ויתכן מאוד שתמורת עזרתנו הכספית הצבאית הארגונית והמדעית יסכימו שנפתח ונבנה את הנגב. אבל יתכן שלא. אין עם נוהג תמיד לפי ההגיון והשכל והתועלת ~~השכל המעשי~~. כמו שאתה מרגיש ניגוד בין השכל והרגש - כך יתכן שהערבים יתנהגו לפי רגש נציונליסטי עקר ויאמרו לנו: לא מדבשך ולא מעקצך. מוטב שהנגב יעמוד בשוממותו - מאשר יהודים יישבו בתוכו. ואז נצטרך לדבר אחס בשפה אחת. ותהיה לנו אז גם שפה אחת - שלא תהיה לנו בלי מדינה. כי לא נוכל לסבול ששטחי אדמה גדולים בלתי מיושבים העלולים לקלוט רבבות יהודים ישארו ריקים, והיהודים לא ישובו לארצם מפני שהערבים בוחרים שגם לנו וגם להם לא יהיה המקום. אנו צריכים לברש ערבים ולקחת מקומם. כל שאיפתנו בנויה על הנחה - שנתאמתה במשך כל פעולתנו בארץ - שיש די מקום לנו ולערבים בארץ ואם נצטרך להשתמש בכוח - לא לשם נישול הערבים מהנגב או מעבר-הירדן, אלא למען הבטיח לנו הזכות המגיעה לנו להתיישב שם - יעמוד לנו כוחנו.

ברור שיהיה לנו ענין אז לא רק עם הערבים שבא"י. יתכן מאוד שהערבים מהארצות השכנות יבואו לעזרתם נגדנו - אבל כוחנו יהיה יותר גדול. לא רק משום שאנו נהיה יותר מאורגנים ומצויידיים, אלא מפני שמאחורינו עומד כוח יותר גדול גם באיכות וגם בכמות, לנו יש רזרבוואר (מקור) של מיליונים בגולה. כל הדור הצעיר שלנו בפולין, רומניה, אמריקא וארצות אחרות ינהר אלינו במקרה של סכסוך כזה - שאני מתפלל שלא יגיע כלל. המדינה היהודית לא חשען אך ורק על היהודים מיושבים בחוכה - אלא על העם היהודי שבכל העולם, על המליונים הרבים הרוצים ומוכרחים להתיישב בארץ. אין מליונים ערבים שצריכים או רוצים להתיישב בפלשתינא. כמובן הרפתקנים וכנופיות של ערבים מסוריה או מעיראק או מארץ ערבית אחרת עלולים לבוא. אבל אלה לא ישתוו לרבבות ולמאות אלפים מהנוער היהודי, שא"י היא בשבילו לא רק ענין של "רגש" - אלא שאלת חיים אישית ולאומית כאחת.

משום כך, אני מחשיב כל כראת היבוש הים, את הקמת נמל
יהודי וצי יהודי. הים הוא הגשר בין היהודים בארץ ובין תפוצות היהודים,
בין מיליוני היהודים שבכל העולם. ואנחנו צריכים להכשיר את התנאים שנוכל
בכל שעה צורך להביא לארץ באניות שלנו, במלחים שלנו, רבבות נוער, ואנחנו
צריכים להכשיר את הנוער הזה, גם כשהוא נשאר לפי שעה בגולה, לכל תפקיד
אפשרי בארץ.

ואני בסוף שהקמת מדינה יהודית אפילו בחלק של הארץ תאפשר
את הדבר הזה. אם תוקם מדינה אנו שליסים בים הארצישראלי, ולעבודתנו
בים נתכנו עלילות ונצורות.

ומשום כך, אין בלבי כל קוץ בין השכלה ובין הרגש.
שניהם אומרים לי: להקים מיד מדינה יהודית, אפילו לא בכל הארץ, השאר
יבוא במשך הזמן, מוכרח לבוא.

מתי אתה חוזר לכדורי?
כחוב.

שלום רב,

תראה המכתב גם את אמא וגם את האחיות
שלך.

אבא.

